ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1-3/24/428-1003

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Elve Adamson
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	20.05.2024 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	05.04.2024 (rgistreeritud inspektsioonis 08.04.2024)
Teabevaldaja	Keskkonnaamet aadress: Roheline 64, 80010 Pärnu e-posti aadress: info@keskkonnaamet.ee
Vaide esitaja (teabenõudja)	AS Terminal aadress: Tartu terminal/1,60513 Tartu vald
Vaide esitaja volitatud esindaja	Advokaat Crislyn Piirits Advokaadibüroo COBALT Aadress: Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn e-post: crislyn.piirits@cobalt.legal

RESOLUTSIOON:
avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

1) **jätta vaie rahuldamata, kuna Keskkonnaameti poolt teabenõude täitmisest keeldumine oli õiguspärane ning vaide esitaja on edastanud sama teabenõude ka Maksu- ja Tolliametile**
2) **Vaideotsus teha teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale**

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 (2)). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Vaide kohaselt esitas vaide esitaja 01.03.2024 Keskkonnaametile teabenõude, milles palus edastada järgmise teabe:
   a) kuidas on turuosalised perioodil 2020-2023 raporteerinud palmi rasvhapete destillaati (inglise keeles *palm fatty acid destillaate* ehk PFAD), s.o kas ühe- või kahekordselt; ning
   b) kui mistahes turuosaline või turuosalised on vastaval perioodil raporteerinud PFAD-i kahekordselt, siis väljastada kogu teave kahekordselt PFAD-i raporteerimise kohta (sh milline turuosaline (juriidilise isiku nimi, registrikood) ja millal (kuupäev) on seda teinud).
2. 07.03.2024 keeldus Keskkonnaamet soovitud teabe väljastamisest põhjusel, et vedelkütuse ja atmosfääriõhu kaitse seaduse nõuete täitmise kontrollimiseks kasutab Keskkonnaamet Maksu- ja Tolliameti (edaspidi MTA) vastavusdokumentide süsteemi (edaspidi VDS). Kuivõrd süsteemi ja andmekogu omanik, seega ka neis sisalduvate andmete omanik, on MTA, puudub Keskkonnaametil õigus andmeid avalikustada ja andmete saamiseks tuleb pöörduda MTA poole.
3. Vaide esitaja eeltooduga ei nõustunud ning esitas 05.04.2024 teabenõudes soovitud teabe väljastamata jätmise osas Andmekaitse Inspektsioonile vaide

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja leiab, et Keskkonnaamet (KeA) on põhjendamatult keeldunud teabenõude täitmisest põhjusel, et ta pole pädev teavet andma. KeA hinnangul oli pädevaks asutuseks MTA .

Erinevalt KeA seisukohast leiab vaide esitaja, et KeA on taotletud teabe osas teabevaldaja ning seega pädev teabe väljastamiseks, kuna tal on pädevus järelevalve teostamiseks VKS §-s 2^1 sätestatud kohustuste täitmise üle, mistõttu on tema enda seniste seisukohtade valguses pädev teavet andma. Nii viis KeA läbi väärteomenetluse VKS §-s 2^1 sätestatud biokohustuse täitmise üle vastavalt meedias kajastatule, mistõttu on KeA end ise pidanud vastavates küsimustes pädevaks asutuseks.

KeA pädevuse olemasolu kinnitab seejuures VKS § 20 lg 5, mille järgi teostab KeA järelevalvet VKS §-s 2^4 nimetatud aruande esitamise kohustuse täitmise ja aruande nõuetele vastavuse üle. Kuna aruannetes kajastatu peab sisaldama infot ka PFAD-i raporteerimise kohta, siis on KeA teabevaldajaks. Lisaks on KeA õigesti leidnud, et VKS ja AÕKS sätestatud kohustuste täitmiseks sisestavad turuosalised andmeid MTA poolt hallatavasse süsteemi (VDS), mistõttu on ka MTA teabevaldaja.

KeA ja MTA vastastikune keeldumine teabe väljastamisest põhjusel, et teine asutus on pädev teavet väljastama, kätkeb endas ilmset õigusvastasust. Vaide esitaja on jäänud olukorda, kus kumbki teabevaldaja ei võimaldanud talle juurdepääsu teabele, viidates pädevuse puudumisele ja vastastikku teise asutuse pädevuse olemasolule. Seega juba vastavatest põhjendustest endast ilmneb olukorra õigusvastasus, mis viis lõppkokkuvõttes selleni, et teavet ei antudki. Selline tegevus on ilmselgelt vastuolus kehtiva õigusega.

Kusjuures teavet keelduti andmast olukorras, kus mõlemal asutusel on nende enda hinnangul olnud vastavate küsimuste osas pädevus, mistõttu on esitatud põhjendused veel eriti arusaamatud. Veelgi enam – isegi juhul, kui üks asutustest poleks teabevaldaja, siis ei anna see alust keelduda teabenõude täitmisest. Selle asemel oleks vastavalt AvTS § 21 lg 1 pidanud asutused teabenõuded viivitamata edastama teisele asutusele, keda peeti pädevaks. Selle asemel on piirdutud väitega, et kumbki ei saa väljastada teabenõudes küsitud teavet, keeldudes seega alusetult teabe väljastamisest, kuna ilmselgelt pole pädevuse puudumine teabe andmisest keeldumise aluseks.

Vaide esitaja leiab, et taotletud teave ei ole konfidentsiaalse iseloomuga ega saa seega olla mõeldud asutusesiseseks kasutamiseks. Kui aga siiski teabevaldaja arvates on selline teave mõeldud asutusesiseseks kasutamiseks, tuleb see väljastada AvTS § 38 lg 4 alusel. AvTS § 38 lg 4 annab asutuse juhile kaalutlusõiguse otsustamaks, kas võimaldada asutusevälisele isikule juurdepääsu juurdepääsupiiranguga teabele või mitte. Kaalumisel tuleb arvestada nii teabenõude esitaja põhjendatud huvi asutusesisese teabe väljastamiseks, isikute huvi eraelu puutumatuse kaitseks kui seda, kas riigi huve teabenõude täitmisega kahjustatakse (19.06.2020 TlnRnKo 3-19-2046, p 20).

Andmete avaldamine teo kohta, mis tekitas vaide esitajale kahju, ei saa olla kuidagi vastuolus riigi huvidega. Nii ei esinegi käesoleval juhul asjakohaseid kaalutlusi, mille kohaselt tuleks teave jätta väljastamata. Esiteks on vaide esitajal õigustatud huvi teabe saamiseks. Vaide esitajal on alust kahtlustada, et perioodil 2020-2023 on ühe kütuseturu osalise poolt ehk aktsiaseltsi Olerex poolt PFAD-i deklareeritud ebaseaduslikult kahekordselt. Vastavalt VKS § 2^1 lg 3 võetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/2001 IX lisas nimetatud toorainetest toodetud biokütuse energiasisaldus biokohustuse täitmisel arvesse kahekordsena. Vastava direktiivi lisas IX PFAD-i nimetatud pole ja seega PFAD-i kahekordselt arvestada ei saa. Sellega on nõustunud ka Keskkonnaameti kliima peaspetsialist Xxxxx Xxxxx, kes on leidnud oma 19.02.2024 kirjas, et „Olgugi, et PFAD-i võib kategoriseerida kui jääki, on tegu vastuolulise toorainega, mida kahekordselt arvesse võtta ei saa.“ Seega ei saa olla vaidlust selles, et PFAD-i tuleb arvestada ühekordselt ning kahekordne arvestamine on õigusvastane.

Vaide esitajal on aga alust arvata, et vähemalt aktsiaselts Olerex on siiski arvestanud PFAD-i kahekordsena 2022. aastal. PFAD-i suuremas koguses raporteerimine võib tuua kaasa formaalse otsustuse, et biokohustus (VKS § 2^1) on täidetud, kuigi faktiliselt on kohustus täitmata. Biokohustuse täitmata jätmine omakorda toob kaasa ettevõtjale arvestatava kulude kokkuhoiu, mille tulemusena saab vastav turuosaline turueelise. Seega kaasneb PFAD-i ebaõige raporteerimisega vaide esitajale kui turuosalisele kahju. Andmete avaldamine teo kohta, mis tekitas vaide esitajale kahju, ei ole kuidagi vastuolus riigi huvidega. Samuti ei saa õigustada aktsiaseltsi Olerex või ka muude biokohustust rikkuda võinud turuosalis(t)e huvi, et turuosalised ei kaitseks oma õiguseid ning et kohustust rikkuda võinud turuosalis(t)ele ei kaasneks kahju hüvitamise vm nõudeid. Mistahes muid huve kohustust rikkuda võinud turuosalis(t)el olla ei saa.

Kuna aga taotletud teave võimaldab vaide esitajal oma õigusi efektiivsemalt kaitsta, sh tõendada oma nõuet, siis oli vaide esitajal põhjendatud huvi teabe saamise osas PFAD-i raporteerimise kohta. Seega puuduvad igasugused asjakohased kaalutlused, millele tuginedes saaks jätta teabe väljastamata, mistõttu tulnuks KeA-l teave väljastada.

Ka leiab vaide esitaja, et Terminali advokaadil õigus saada teavet õigusteenuse osutamiseks. AdvS § 41 lg 1 p 4 ja § 42 lg 1 kohaselt on advokaatidel õigus saada riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusest õigusteenuse osutamiseks vajalikke andmeid, tutvuda dokumentidega ning saada neist ärakirju ja väljavõtteid, kui andmete ja dokumentide saamine ei ole advokaadile seadusega keelatud. AdvS § 41 lg 1 p 4 eesmärgiks on sätestada piirangud advokaatide poolt saadavatele andmetele üksnes sellises ulatuses, mis on seadusega selgesõnaliselt keelatud. Vastavalt AdvS § 41 lg 1 p-s 4^1 ja § 42 lg-s 1 sätestatule on advokaatidel samuti õigus töödelda muu isiku kui kliendi isikuandmeid, sealhulgas eriliigilisi isikuandmeid ilma nende isikute nõusolekuta, kui see on vajalik õigusteenuse osutamiseks. Seega kinnitab ka AdvS Terminali esindaja õigust saada taotletavat teavet ning ühtlasi seda, et KeA oleks pidanud teabe väljastama.

Arvestades eeltoodut on KeA õigusvastaselt keeldunud teabe andmisest. KeA poolt esitatud põhjendused olid sisult valed ning sellised põhjendused ei saanud anda alust teabe

väljastamisest keeldumiseks. Seega tuleb kohustada KeA-d jaˇ01.03.2023 teabenõudes taotletud teavet väljastama.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Keskkonnaameti selgituste kohaselt kantakse vastavusdokumentide süsteemi (edaspidi VDS) muuhulgas informatsioon tarbimisse lastud biokütuste osas. Sealjuures esitatakse teabevaldaja poolt küsitud informatsioon nii biokütuse liigi, lähteaine kui ka arvestusliku kordaja osas.

Keskkonnaametil on VDS-i andmetele ligipääs, et teostada riiklikku järelevalvet vedelkütuse seaduse (VKS) § 20 lg 5 alusel. Maksu- ja Tolliamet (edaspidi MTA) on võimaldanud Keskkonnaametile ligipääsu andmekogule maksukorralduse seaduse (MKS) § 29 p 51 ja VKS § 5^1 lõike 6 punkti 4 alusel VKS §-s 24 ning atmosfääriõhu kaitse seaduse (AÕKS) §-s 123^1 sätestatud kohustuse täitmise hindamiseks. Nende andmete puhul on tegemist on maksusaladusega.

MTA-l ja KeA-l on sõlmitud andmete töötlemise leping, mille alusel on KeA kohustus tagada MKS § 26 lõikes 3 toodud kohustus, mille kohaselt on MKS §-de 28–30 alusel või teenistus- või tööülesannete täitmisel maksusaladuse kohta teavet saanud ametnikud ja töötajad ning avalik-õiguslikke ülesandeid täitvad isikud kohustatud hoidma saladuses neile maksukohustuslase kohta teatavaks saanud teavet. KeA-l ja MTA-l on sõlmitud andmete töötlemise leping, mis on digiallkirjastatud KeA poolt 11.12.2023 ja MTA poolt 02.01.2024. Lepingu eesmärk on võimaldada KeA-le juurdepääs VDS-i andmetele ning leppida kokku poolte õigused ning kohustused.

KeA teavitas teabenõudjat asjaolust, et KeA ei ole VDS-i andmete omanik ja et KeA ei saa teabenõuet seetõttu täita ning et süsteemihaldaja on MTA. Siinkohal KeA eksis AvTS §-st 21 tuleneva reegli vastu ning edaspidi kindlasti parandame selles osas oma praktikat.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Juurdepääs avalikule teabele

1. AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mistahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduse või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. AvTS § 3 lg 2 kohaselt saab avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras. Juurdepääsupiirangu alused on ära toodud AvTS §-s 35 ja valdkondade eriseadustes.

2. Isiku õigus teabenõuet esitada tuleneb avaliku teabe seadusest. AvTS § 6 kohaselt on teabenõue teabenõudja poolt samas seaduses sätestatud korras teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks. Teabenõudja on iga isik, kes esitab teabevaldajale nõude AvTS-s sätestatud korras (AvTS § 7).

3. AvTS § 1 sätestab selle seaduse eesmärgi, milleks on tagada üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele avalikkuse ja igaühe juurdepääsu võimalus, lähtudes demokraatliku ja sotsiaalse õigusriigi ning avatud ühiskonna põhimõtetest, ning luua võimalused avalikkuse kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle.

4. AvTS § 9 lg 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud võimaldama tema valduses olevale teabele juurdepääsu seaduses sätestatud korras. Sama paragrahvi lg 2 punkti 1 kohaselt on teabevaldaja kohustatud tagama juurdepääsu neile dokumentidele, millele

teabenõudja juurdepääsu taotleb ja millele on teabenõudjal juurdepääsuõigus ning tagama kinnipidamise juurdepääsupiirangutest (AvTS § 9 lg 1 p 7).

5. AvTS § 38 lg 3 sätestab, et asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks tunnistatud teabele on juurdepääsuõigus riigi ja kohaliku omavalitsuse ametnikul või töötajal oma ametiülesannete täitmiseks. Seda teavet ei tohi edastada kolmandatele isikutele juurdepääsupiirangu kehtestanud asutuse loata.

6. AvTS § 2 lg 2 p-st 4 tulenevalt avaliku teabe seadust ei kohaldata teabele juurdepääsupiirangute, juurdepääsu eritingimuste, korra ja viiside osas, juhul kui need on eriseaduses või välislepingus sätestatud teisiti. Ehk siis kui eriseaduses on sätestatud teabele juurdepääsuks erikord, tuleb lähtuda eriseadusest.

Advokaadi õigus saada teavet

7. Vaide esitaja leiab vaides, *et AdvS § 41 lg 1 p 4 ja § 42 lg 1 kohaselt on advokaatidel õigus saada riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusest õigusteenuse osutamiseks vajalikke andmeid, tutvuda dokumentidega ning saada neist ärakirju ja väljavõtteid, kui andmete ja dokumentide saamine ei ole advokaadile seadusega keelatud. AdvS § 41 lg 1 p 4 eesmärgiks on sätestada piirangud advokaatide poolt saadavatele andmetele üksnes sellises ulatuses, mis on seadusega selgesõnaliselt keelatud. Vastavalt AdvS § 41 lg 1 p-s 4[1] ja § 42 lg-s 1 sätestatule on advokaatidel samuti õigus töödelda muu isiku kui kliendi isikuandmeid, sealhulgas eriliigilisi isikuandmeid ilma nende isikute nõusolekuta, kui see on vajalik õigusteenuse osutamiseks. Seega kinnitab ka AdvS Terminali esindaja õigust saada taotletavat teavet ning ühtlasi seda, et KeA oleks pidanud teabe väljastama.*

8. Andmekaitse Inspektsioon eeltooduga ei nõustu. Kõigepealt tuleb vahet teha, kas teavet on küsitud avaliku teabe seaduse alusel teabenõude korras AS Terminali esindajana, millisel juhul on advokaadil samad õigused kui tema esindataval, st et ühelgi teabenõudjal ei ole teistest suuremad õigused teabe saamisel (v.a juhul kui küsitutud teave sisaldab küsija enda kohta kävaid piiranguga andmeid). Kui teavet küsitakse eriseaduse alusel ning vaide esitaja leiab, et tal on advokatuuriseaduse alusel suuremad õigused teabe saamiseks kui tavakodanikul, siis sellisel juhul avaliku teabe seadus ei kohaldu. Sellisel juhul ei saa pidada advokaati igaüheks AvTS § 1 alusel.

9. Antud juhul on inspektsioonile arusaadavalt vaide esitaja teabe küsimisel viidanud nii avaliku teabe seadusele kui advokatuuri seadusele. Andmekaitse Inspektsioon on siin seisukohal, et ka advokatuuriseaduse (AdvS) § 41 lg 1 p 4 ei anna advokaadile õigust juurdepääsuks piiranguga teabele. Nimelt on Tallinna Ringkonnakohus asjas nr 3-05-37 asunud seisukohale, et AdvS § 41 lg 1 punktist 4 ei tulene advokaadil õigust nõuda juurdepääsu teabele, mille juurdepääs on seadusega piiratud. Viidatud säte näeb küll ette, et vandeadvokaat on pädev saama riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustest õigusteenuse osutamiseks vajalikke andmeid, tutvuma dokumentidega ning saama neist ärakirju ja väljavõtteid, kui andmete ja dokumentide saamine ei ole advokaadile seadusega keelatud. Selle sätte näol on tegemist pädevusnormiga. Teabe väljastamisel peab arvestama AvTS-is kui üldseaduses sätestatud juurdepääsupiirangutega, mis on ära toodud AvTS §- s 35.

Juurdepääs kütuse käitlemise andmekogu andmetele

10. Inspektsioonile arusaadavalt soovib vaide esitaja andmeid, mis sisalduvad kütusekäitlemise andmekogu vastavusdokumentide süsteemis. Tulenevalt vedelkütuse seaduse § 5[1] lg-st 1 on kütuse käitlemise andmekogu elektrooniline

andmekogu, mille eesmärk on riiklike maksude kogumise tagamiseks, maksupettuste tõkestamiseks ja ebakvaliteetse kütuse ringluse siseturul vähem tõenäoliseks tegemise tagamiseks kütuse käitlemise kohta teabe kogumine ja töötlemine. Sama paragrahvi lg 1^1 kohaselt on kütuse käitlemise andmekogu maksukorralduse seaduse § 17 lõike 1 alusel asutatud maksukohustuslaste registri alamregister. Andmekogu pidamise kord sätestatakse maksukohustuslaste registri põhimääruses.

11. Maksukorralduse seaduse § 17 lg 1 kohaselt maksukohustuslaste registri (edaspidi *register*) asutab ja selle põhimääruse kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega. Maksukohustuslaste registri põhimääruse kohaselt on eelnimetatud registri alamregistriks „Kütusekäitlemise andmekogu"(KKS), mille alammooduliks on vastavusdokumentide süsteem (VDS). Maksukohustuslaste registri põhimääruse § 61 lg-st 3 tulenevalt on register piiratud juurdepääsuga ametialaseks kasutamiseks, välja arvatud õigusaktiga sätestatud erandjuhud. Ametialase kasutamise eesmärgil on registrile juurdepääsu õigus vaid selgelt kindlaks määratud teenistus- või tööülesande täitmiseks. Ehk siis on andmekogule juurdepääs sätestatud eriseadust tuleneva volitusnormiga. Eeltoodust ei tulene ka, et alamregistritele kohalduks teistsugune juurdepääsukord.

12. Juhud, kellel ja millal on registriandmetele juurdepääs lubatud, on ära toodud põhimääruse §-s 62. Eelnimetatud paragrahvi lg 7 kohaselt väljastatakse kütuse käitlemise andmekogu andmeid vedelkütuse seaduse § 5^1 lõikes 6 sätestatud alustel, milles on ära toodud ammendav loetelu, kellel ja mis eesmärgil on õigus andmekogust andmeid saada. Eeltoodud loetelu ei näe ette võimalust väljastada andmeid teabenõude korral. Siinkohal juhin vaide esitaja tähelepanu, et teabenõude korras teabe küsimisel on kõigil ühesugused õigused.

Teabenõudele vastamine

13. 01.03.2024 teabenõudes on vaide esitaja soovinud KeA-lt teavet;
    a) kuidas on turuosalised perioodil 2020-2023 raporteerinud palmi rasvhapete destillaati (inglise keeles palm fatty acid destillate ehk PFAD), s.o kas ühe- või kahekordselt; ning
    b) kui mistahes turuosaline või turuosalised on vastaval perioodil raporteerinud PFAD-i kahekordselt, siis väljastada kogu teave kahekordselt PFAD-i raporteerimise kohta (sh milline turuosaline (juriidilise isiku nimi, registrikood) ja millal (kuupäev) on seda teinud).

14. Kõigepealt on küsitav, kas vaide esitaja poolt edastatud pöördumist saab üldse käsitleda teabenõudena AvTS-i mõistes või on siiski tegemist selgitustaotlusega. Nimelt teabenõude korras saab küsida dokumentidest koopiaid või väljavõtteid andmekogudest. Kui aga teabenõudele vastamine eeldab selgituste andmist või andmekogust erinevate päringutega andmete kogumist, siis selline teabenõue loetakse selgitustaotluseks, millele tuleb vastata vastavalt märgukirjale ja selgitustaotlustele vastamise seadusele, mille üle inspektsioon järelevalvet ei teosta. Samuti ei saa teabenõudja teabenõudes nõuda enda poolt soovitud kujul dokumendi koostamist kui asutusel sellisel kujul dokumenti ei ole või ei ole võimalik teha sellisel kujul väljavõtet andmekogust.

15. Ka juhul kui lugeda vaide esitaja pöördumine teabenõudeks, siis tulenevalt nii maksukohustuslaste registri põhimäärusest, mis on kehtestatud maksukorralduse seaduse alusel, kui vedelkütuse seaduse § 5^1 lõikes 6 sätestatust, ei ole register millest andmeid soovitakse, avalik. Ehk siis registris olevale teabele juurdepääsuks on eriseadustega kehtestatud erikord, millisel juhul AvTS (AvTS § 2 lg 2 p 4) ei kohaldu

ning vaide esitajal puudub soovitud andmetele juurdepääsuõigus. See, et KeA-l on eelnimetatud registrile juurdepääs oma tööülesannete täitmiseks ei tähenda seda, et võiks sellest registrist väljastada andmeid kolmandatele isikutele.

16. Kuna maksukohustuslaste registri vastutavaks töötlejaks on Maksu- ja Tolliamet, kes on KeA-ga kui volitatud töötlejaga sõlminud ka andmekasutuse lepingu, millest tulenevalt on KeA kohustus järgida ka MKS § 26 lõikes 3 toodud nõudeid ehk hoida maksusaladust. Seega KeA ei tohi AvTS § 38 lg 3 kohaselt teise asutuse poolt asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teavet ehk siis piiranguga teavet ilma piirangu kehtestanud asutuse loata edastada kolmandatele isikutele. Eeltoodust tulenevalt puudus KeA-l õigus vaide esitaja poolt soovitud teabe väljastamiseks nii põhjusel, et seda ei luba registri põhimäärus ning samuti oli MTA teatanud, et tegemist on maksusaladusega.

17. Vaide esitaja on asunud ka seisukohale, et AvTS § 38 lg 4 alusel oleks KeA pidanud vaide esitajale soovitud teabe väljastama. Andmekaitse Inspektsioon eeltooduga ei nõustu. Kõigepealt ei ole eeltoodud sätte puhul tegemist kohustusega, vaid tegemist on võimalusega. Teiseks on KeA on nimetatud andmekogu osas volitatud töötleja, siis saab ta kasutata registris olevaid andmeid ainult selleks, milleks teda on volitatud. Samuti ei saa KeA otsustada teise asutuse poolt kehtestatud piirangute üle ning neid omaalgatuslikult eirata. Siinkohal juhin vaide esitaja tähelepanu ka sellele, et vaide esitaja poolt viidatud kohtulahendis oli piirangu kehtestajaks teabevaldaja, kellelt andmeid küsiti ning tal oli võimalik otsustada nii piirangu kehtestamise vajaduse osas, kui ka andmete väljastamise üle. Antud juhul Keskkonnaametil sellist otsustusõigust ei ole. Seega ei ole 19.06.2020 kohtulahendile 3-19-2046, p 20 viitamine antud juhul asjakohane.

18. Ka jääb antud juhul arusaamatuks vaide esitaja põhjendus, et tal on õigustatud huvi küsitud andmete saamiseks ja oma õiguste kaitsmiseks. Kui vedelkütuse seaduse alusel on kütusele deklareerimise ja nõuetele vastavuse kontrollimise kohustus pandud riigiasutusele, kes rikkumise korral saab kehtestada ka sanktsioone, siis ei saa siin teine kütusemüüja omaalgatuslikult teostada kontrolli teiste müüjate üle. Seda enam kui seadusandja on näinud ette, et andmekogu, mis vastavaid andmeid sisaldab, ei ole avalik ja selles sisalduvaid andmeid võib kasutada ainult ametiülesannete täitmiseks.

19. Küll aga nõustun vaide esitajaga selles, et kui KeA ei olnud pädev teabenõuet täitma, oleks pidanud ta teabenõude edastama EMTA-le. Oma eksimust on KeA ka tunnistanud.

20. HMS § 5 lg 2 kohaselt viiakse haldusmenetlus läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele.

21. Eeltoodust tulenevalt, keeldus KeA teabenõude täitmisest küll õiguspäraselt, kuid jättis teabenõude edastamata vastavalt kuuluvusele. Kuna aga vaide esitaja on ise juba sama teabenõude ka MTA-le edastanud, siis puudub vajadus kohustada KeA-d seda täiendavalt tegema. Sellest tulenevalt jääb vaie rahuldamata.

/allkirjastatud digitaalselt/
Elve Adamson
jurist
peadirektori volitusel